

Tamara Matevc

Bratonski pil

Zgodba o bratonskem pilu je nastala nekje okoli l. 1724, Ivanu Škafarju, čigar zapis je izhodišče moje kratke zgodbe, pa jo je pripovedoval Števan Pivar (1861–1948) iz Bratoncev.

Vrhnika, januar 2013

Ob cesti z Dokležovja v Böltince stoji vštric Bratonec na viskon kamniton podstavki z letnico 1724 kip "hrvaškoga Kristusa", šteromi tü lidje pravimo "božja misel". Tou znamenje sta pred davnin časom postavila oče pa sin z Bratonec zatou, ka sta jiva Kristus Odrešenik pa törniška mati boža rešila pred grozno smrtjo ... – Če ščete, van zaj povejn, kak je tou bilou ... vas zanimle? *Počaka na odziv publike*. Te pa ajdi ...

Meni so tou zgodbo povedali moj stric, zgodovinar in duhovnik Ivan Škafar, na čast šteromi smo se mi gnes tu zbrali, njemi pa Števan Pijvar jako dugo nazaj, oni so mrli že leta 1948 ... – Moj stric Ivan Škafar so pravili, ka so tou bili jako razgledani možak pa ka so dosta znali od bratonske preteklosti ...

V tistij davnij časaj so mogli ništerni kmetje, ka so 'meli konje, voziti böltinskomi grofi pšenico v Gradec na Štajerskon, kama jo je udavau ... Dosta jij je šlo na pout, nazaj pa jij je prišlo bole malo; Nišče je nej znal, ka se jin je zgoudilo, samo jij je nej več bilou domou ... Ništerni so gučali, ka so kmetje poubrali grofove pejneze pa odišli na lepše. Samo tomi je nej nišče vrval ... Doma so 'meli držine pa deco pa njive pa tuj zna se, ka so Bratončari sigdar pošteni bilij ... Eli – nej se znalo, zakoj jij te nega nazaj! – V Gradci so fse napravili kak trbej, na pouti domou pa jij je zela megla! se zgibijla sakša slejd!

Grof so se jako jako bojali za nje ... Dali so pozvati enoga Bratončara, ka so jemi fejst zavüпали, dobroga kmeta, võrnoga, poštenoga pa zaneslijvoga ... *spodbuja publiko, naj sama predlaga še kak superlativen pridevnik zanj, za pripovedovalca osebno, kot ga pač poznajo ... Škafarovoga Tineka. - Se privatno zahvali za ponujene superlative.* – Fala van ...

Škafarof Tinek je poslüjšau grofa, te pa je pravo:

"Znate ka? Jes bon toj stvari napravo konec! prišo do dna! Nemre tou samo tak biti ..."

Grof je kjimau, se strinjau, njemi se je tütj vidilo, ka nemre tou tak biti, ka bi njega prinesli okouli za pejneze ...

Škafarof Tinek tuhta in analizira. ... da odojo kmetje nazaj, se stavljajo v različnij gostilnaj, ka si malo odpomorejo, kaj pojejo pa spijejo pa ka konje nakrmijo ...

Te je grof pijtau, če de Tinek sebof na pout zeu tütj svojoga najstarejšoga sijna Pištija Silnoga, kak so jemi lidje radi pravili. – Te sin je būu jako močen, grof je čüu, ka je sikgar, da so se dečki bili, fse namlato ... Samo Škafarovomi Tineki je pa ta miseu, ka bi svojoga sina s sebof jemal pa ga v nevarnost spravlau, nej preveč dijšala. Znau je tüdi, ka se njegova žena Gela s ten nede strinjala pa

ka bi doma mel probleme, če bi štel Pišto s sebof zeti ...

Grof pa je nej enjal gučati: "Tinek, tvoj sin Pišta Silni je najbole močen, on je tak močen, kak je nej močen ... sin od nikoga drugoga. Tou pa znankar po tebi, nej? Jes sam čüu, ka nišče nema tak močnoga dečaka, niti f Soboti ga ne najdeš, pa tñj v Lendavi nej ... Nej zaman, ka so jemi lidje zmislili pouleg njegovoga krstnoga imena še couno Silni.

Škafarovomi Tineki se je nej slabo vidlo, ka grof tak fajn guči od njegovoga sijna ...

GROF: Pa nišče se ne bi vüpal na tebe spraviti, če bi vidu, ka maš tak močnega komšijo ...

Škafarof Tinek je znau, ka je tou nej ščistak naoupak povedau ...

ŠKAFAROF TINEK: Te pa naj bou. Fala. Vütro zaran ideva na pout, vij pa dajte za edno mešo, ka srečno nazaj prijdeva ...

Tak eli tak je büu Škafarof Tinek na vrsti za prevouz ... Znal je, ka de – če nej gnes, te pa vütro – ziher mogel pelati ... Či ži more biti, te naj bou rajši gnes, ka se šče malo grofi povijdi, tak si je mislo ...

Doma je žena Gela larmala, kak je pravilno znau naprej; ka de joj edinoga sina zapravo pa tak dele ... – Enjala je gučati komaj te, da joj je dvakrat po tikvi tresno te pa friško obečau, ka joj prnese takši fajni lancek z Gradca, kakšoga je nej nikša drñjga z Bratonec niti šče nej vijdla, ka ka bi ga nosila ... .. Te se je malo potolažila, prekrižala je svojoga lñjboga sineka Pišto Silnoga, samo moža pa je nej štela, zatou ka je bijla čemerna, ka jo je vdaro!

Pišta Silni je biu jako zadovolen, ka lejko ide z očo v bejli svejt ... Tak ga je šteu že nikaj časa par stvarij pijtati, pa je nigdar nej najšeu prave prijlike ... Edno diklijčka prejk ceste se jemi je fejst vijdla, pa je nej znau, kak bi on tou ... *pripovedovalec je v zadregi in išče prave besede* ... kak naj začne, pa ga je zanjmalno, kak sta se spoznala (pa tak dele) njegova mati pa oča, da sta mladiva bila ...' pa če je nujno, ka se te fčasi oženi ... Tou jemi šče nej glij dijšalo ... – Te je šče nej bilou se na interneti pa na youtubi pa na facebooki pa na twitteri ... te so takše stvarij objasnili oča sijni pa mati čeri ...

No, Škafarof Tinek pa njegov sin Pišta Silni sta pšenico prejk Radgone varno pripelala v Gradec. Tan sta zriktala fse tak, kak trbej, malo sta si počijnola, Škafarof Tinek je na senji friško küjpo lancek za ženo Gelo, nej je büu glij zlati, se je pa fejst svejto ..., te pa sta šla nazaj prouti doumi ...

Večer, že se je pomali kimica delala, sta prišla do edne gostilne, štera je stala ščistak na samon ...

Pišťiji Silnomy je iznenada slabo gratalo, fejest slabo, od intuicje, ka je bijla pri njen tuj jako jako močna, pa je prosu očo, ka bi se odpelala naprej.

Oča pa so bilij že fejest trüjdnij, zatou sta zavnoula na dvorišče, ge jiva je pričakal fejest velki pes, šteri je glasno rinčau pa zobe kazau, kak či bi jemi človeško mesou jako močno dijšalo, tak ka sta si niti nej dol vüpala pa sta že mislila, ka ta na vouzi spala ...

Z gostilne je stopo vö oštarjaš, brčno pesa pa neprijazno pogledno prišleka.

OŠTARJAŠ: Ka bi radiva?!

ŠKAFAROF TINEK: Malo sva trüjdniva ...

OŠTARJAŠ: Tou se vama od deleč vijdi ...

PIŠTA SILNI: ... pa lačniva ...

ŠKAFAROF TINEK: Lejko pri vas prespijva? Zaran ideva dele ...

OŠTARJAŠ: Sta vozila pšenico?

ŠKAFAROF TINEK: Tak je. Duga pout je za nama ...

OŠTARJAŠ: Ota notri ...

Škafarof Tinek stoupi dol z voza, Pišta Silni pa ga lovij za rokaf, če ne bi bilou mogouče fseeno bougše, ka bi odišla naprej ...

PIŠTA SILNI: Oča, nekaj nede dobro, mene v prsij TAK ščijple ...

Oštarjaš se obrne, vijdi ka se nekaj oščolavleta, pomigne lapcon, lapci stoupijo bliže, te pa Škafarof Tinek friško pravi:

ŠKAFAROF TINEK: Fčasi prijdeva. – Mojemi sijni je nej dobro, preveč se je v Gradci najo, nej je vaje te avstrijske rane ...

PIŠTA SILNI: *Šepetaje*. Oča, tou je nej poštena gostilna ...

Fseeno za par minout prideta notri. Gostilničar velej lapci, šteri je nej viditi ščistak pri zdravoj pameti, ka naj jima nadejvle omaro paajdinske žganike pouleg ... Te jima oštarjaš fse tou fajngor na sto prnese, Škafarof Tinek pa Pišta Silni si dol sedeta, se pokrijžata, zmolita očenaš pa začneta jesti ...

OŠTARJAŠ: *Neprijazno*. Malo de pojo, pa de jemi friško bougše ...

ŠKAFAROF TINEK: Ste meli koline?

OŠTARJAŠ: *Neprijazno.* Ja.

Nouri lapec se glij nekaj okouli mota, on bi se tuj rad malo zgučaval: "Fčera. Ščistak friško je."

ŠKAFAROF TINEK: Je būu debeli?

OŠTARJAŠ: *Neprijazno.* Glij praf ...

NOURI LAPEC: *Zelo prijazno.* Takši, kak trbej ...

ŠKAFAROF TINEK: ... vej tuj če je preveč debeli, nej dobro; tak kak ste pravili. Glij praf more biti ...

OŠTARJAŠ: Vüva pa z Gradca, nej?

ŠKAFAROF TINEK: Tak je.

OŠTARJAŠ: Dobro staoudala?

ŠKAFAROF TINEK: Mislin, ka do grof zadovolni ...

NOURI LAPEC: *Zelo prijazno.* Če je virt zadovolen, te je lapci dobro ...

OŠTARJAŠ: Tu boj, modrija ena ...

NOURI LAPEC: Da san būu mali, san ...

OŠTARJAŠ: *Ga prekine.* Konje de trbelo gnati ... Idi jij spucaj ...

ŠKAFAROF TINEK: Kama jij pelate?

OŠTARJAŠ: Tou je nej vaša stvar.

ŠKAFAROF TINEK: Oprostite mi, praf mate ... Mislo san samo, ka va si šče malo güvčala ...

Sin Pišta Silni je möu že skoro prazen tanjer, oča Tinek, šteri pa se je zgočavau z oštarjašon, pa je šče nej dosta pojo. – Malo krouži z žlicof po tanjejri, užaljeni, ka ga je oštarjaš tak groubo zavrno, te pa spozna, ka ma to pred seuf človeško dlan s prstami! Tou pečeno mesou je človeška dlan s prstami! Slabo jemi grata, te pa da se oštarjaš krej obrne, pod mizof brene sijna Pištija Silnoga, Pišta Silni skoči krej od mize, bižij vö in vöni vö meče ...

OŠTARJAŠ: Ka jem išče izda nej dobro? Prefriško je jo! Ka je tak f sebe metau? Zaj pa je šlo v nikoj! To te seedno mogli plačati! Zakoj pa vij ne jejte?! Nej je zadosta dobro za vas?!

Škafarof Tinek cejli blejdi skoro nemre gučati. "Trüjdniva sva."

OŠTARJAŠ: Samo vij v miru pojejte!

ŠKAFAROF TINEK: Nemren več. Fejst san trüjden ...

OŠTARJAŠ: Nemo znan krej metali. Ne vejte, kelko je gnesden lačnij po svejti?

ŠKAFAROF TINEK: Te pa mi tou krej denite za zajtrk ...

OŠTARJAŠ: Dobro. Samo računau van bon zajtrk pa večerjo!

ŠKAFAROF TINEK: Naprafte tak, kak trbej ...

OŠTARJAŠ: Te plačali?

ŠKAFAROF TINEK: Bon. Če bon šče žijf ...

JASOŠTAR: Ka ščete s ten povedati?

OČA TINEK: Moj ajtek so se eden tјeden nazaj mrtvi zbidijli, spat pa so šli žijvi pa ščistak zdravi ...

OŠTARJAŠ: *Godrnjaje*. Kak je boža vola ...

Sin Pišta Silni pride nazaj notri.

OŠTARJAŠ: Vüpan, ka ste udza na gnoji vö metali, pa nej ka bi mi na postelo vö brgüjsau ... Samo kluuče pa svejčo zemen, te pa vaj pospremin do sobe ...

Oštarjaš odijde, sin pa zašepeče oči:

SIN PIŠTA: Oča, nikaj se ne bojte, vujšla va.

ŠKAFAROF TINEK: Kak va vujšla, če pa je vöni pes?!

SIN PIŠTA: Ne vejn, kak ... Že nikak ... Mogla va, vej ste sami vidli, ka naj čaka tü ... Nej zaman mene v prsih ščijpalo, da sva prišla ...

Oštarjaš prijde nazaj, v ednoj rouki ma svejčo, v drüjgoj pa klüjče ...

OŠTARJAŠ: Idemo?

Škafarof Tinek pa sin Pišta Silni staneta pa ideta za oštarjašon.

OŠTARJAŠ: Ka ste me prle šteli pijtati?

ŠKAFAROF TINEK: Gda?

OŠTARJAŠ: Prle.

ŠKAFAROF TINEK: Ne vejn. Ne spoumlin se.

OŠTARJAŠ: Kama mo konje pelali?

ŠKAFAROF TINEK: A tou mislite?

OŠTARJAŠ: Na senje.

ŠKAFAROF TINEK: Vaši so?

OŠTARJAŠ: Čidi pa?! Mijslite, ka bi lücko robo udavau ...

Da so bilij na srejdi stuub, je svejča s čijstoga mira dol vgasnola. Škafarovomi Tineki se je vidlo, ka jo je oštarjaš san dol fudnu, oštarjaš pa se vö zgučavle: "Nekši veter fuda ... Tü je sigdar cuk ... Ta lejko, dan šteromi rokou?"

ŠKAFAROF TINEK: Vij samo ite dele ...

V kmici prijdejo do sobe, oštarjaš jo odklene, te pa letij naprej fironge dol zagrinjat, ka ne bi puna luna notri sijala ... "Evo, tü ta spala. Tou je postela, 'se je napravljeno, lejko si samo dol ležeta. Ne bon zaj odo nazaj po svetlo, dobro?"

ŠKAFAROF TINEK: Dobro; spijva lejko tuj f kmici.

OŠTARJAŠ: Tak je. – Te pa lejko nouč. Dobro spita.

ŠKAFAROF TINEK: Kak de boug dal ... Lejko nouč tuj van ...

Oštarjaš zapre dveri za seuf, nekaj ščistak potiüu škrtne, te pa se njegovi koraki pomali oddaljijo ...

PIŠTA SILNI: Zaklenu naj je!

ŠKAFAROF TINEK: Ka va pa zaj?

Sin Pišta Silni skoči do okna pa odgrne firunge.

SIN PIŠTA: Preci visiko je ...

ŠKAFAROF TINEK: Nemren pozabiti. Na tanjejri je bijla človeška dlan ... Zaj znava, kama so vesnoli fsi vznijki, ka so vozili grofi pšenico v Gradec ...

SIN PIŠTA: *Proba odpreti okno.* Nejde; dol je zabito ...

Škafarof Tinek v siji pune lune nekaj zapazi na stropi f sobi. "Ka pa je tou?" –

Sin Pišta pogleda gor: "Brazda!"

Škafarof Tinek poišče v žepi kresilno gobo, pa soba grata za moment svetla.. Na stropi je obejšena zmetna brana z dügimi, ostrimi zobami ...

ŠKAFAROF TINEK: Pogledni, kak je prt krvavej ... – Jezuš Kristuš Bog Marija! Zaj znan, kakše

namejne ma z nama! Te da bi müva zaspala, bi na naj spüstili brano pa za nekaj dnij bi bila müva na tanjejri ...

Sin Pišta ftrgne okno vö z okvira. "Ideva, oča!"

ŠKAFAROF TINEK: Kama va šla?! Ne vijdiš, kak je visiko?!

SIN PIŠTA: Najprvo bom šou jes, te pa vij za menof skočite, jes bon vas pa odspodi zgrabó ...

ŠKAFAROF TINEK: Bole si močen, kak pameten. Pišta! – Rajši s prta napraviva zasilno vouže. Nede fesjt/fejst močno, samo bouše de že kak če od tū na glavou skačeva ...

S postele potegneta krvavi prt, ga razrejžeta pa napravita zasilno vouže; privežeta jo k okni, te pa Pišta pomaga oči, ka se varno oprimejo za vouže pa se prvi spistijo dol nakla.

SIN PIŠTA: Oča, če de vouže prekratko, vij samo skočite, nete meli visiko.

ŠKAFAROF TINEK: Tij pa friško za menof, ka nede prele pes pri meni. Čuješ, kak laja?!

Eden dva trij sta oba nakli pa šče prle, kak se zgučita, kama ta šla, odzgora f sobi nekaj strašno zruuži pa spadne na postelo.

ŠKAFAROF TINEK: Brana!

SIN PIŠTA: Bejživa!

ŠKAFAROF TINEK: Nej na dvorišče, tan je pes!

SIN PIŠTA: Te pa na cesto!

ŠKAFAROF TINEK: Nej na cesto ...

SIN PIŠTA: Kama pa te?!

ŠKAFAROF TINEK: Lejvo, k potoki. V grmouvje!

Odzgora v sobi se vižge posvejt, notri prijdejo oštarjaš pa lapci.

NOURI LAPEC: Ge pa sta? Tū pod branof nega nikoga ...

OŠTARJAŠ: Vujšla sta ...! Nad okno ...!

NOURI LAPEC: Tou je nej mogouče. Jes san okno dol zabüu s tak velikimi cvekami, kak moj prst ...

OŠTARJAŠ: Za njima, pa friško! Če ta vujšla, te smo gotovi! Gotovi smo! Pesa spüstite! Moremo jiva najti, živiva eli mrtviva ...

Škafarof Tinek pa sin Pišta Silni sta bejžala, kak friško sta mogla, za njima pa so z dvorišča krenuli pes, oštarjaš pa njegovi lapci ... Pes je tak lajau, ka jima je ledenejla krf v žilaj ... Oča Tinek je na pol potij do grmovja obnemogel, nej si je več mogueu odijavati, čistak je büu brez sape ...

ŠKAFAROF TINEK: Pišta, sin moj ... Ne čakaj me, bar tij se rejši! Povej materi, ka mi je žau, ka san jo vdaro. Za sakši krat, da san jo tresno, mi je fejest žau pa bog de me kaznüval za tou tak, kak je praf ... Prosi mater, naj me fajm libeče pokrijža, da bon na paraj ležau, pa naj f svojon srci ne gojij zamere do mene, ka san nigdar nej nikaj slaboga nikomi šteu ...

Sin Pišta pa je očo nej šteu pistiti, prijal ga je prejk prsi, si ga djal na rbet pa bejžal z njin, kak friško je mogel. Končno sta bila v grmovji pa skoro tüi že pri potoki.

ŠKAFAROF TINEK: Bogu hvala pa törniškoj Mariji! –

SIN PIŠTA: Amen! – Sin Pišta si je komaj odijavau ...

ŠKAFAROF TINEK: Nej je šče konec, Pišta moj. Šče izda moreva biti fejest previdniva ... Malo va šla pouleg toka, z ednof nogouf po brejgi, z drüugof po voudi, tak ka jij zamoutiva. – Te pa da prideva do globoke vode, va šla nazaj proti toki! Razmiš? Po brejgi gor!

Sin Pišta poslůjša očo pa si mijsli, kak so oča čedni pa jemi skuze stoupijo v očij, da si predstavlja, ka bi se zgoudilo, če bi jiva pes zgrabo prle, da so oča nej več naprej mogli ... Žau je mi je, ka je nej sigdar z njimi prijazen büu pa si san pri sebi obeča, ka de, če se rišijta, boukši sin, kak do zaj.

Že sta šla nazaj po potoki, pa nej sta šče deleč prišla, da so pes, oštarjaš pa lapci prišli do potoka. Vejke jima poukajo pod nogami, pes laja, kak de zaj zaj koga raztrgau, oča Tinek pa sin Pišta otrpneta od groze. –Ležeta se pod velki grm, samo glava jima gleda vö z vode ...

ŠKAFAROF TINEK: *Šepeta*. Zaj se nesmiva več premeknoti ... Pes fejest dobro čůje!

Oštarjaš pa lapci odijo gor pa dol pri potoki.

OŠTARJAŠ: Ge sta zaj? *Zakriči*. Neta vujšla!

NOURI LAPEC: Jes mijslin, ka sta šla gor po potoki.

OŠTARJAŠ: Zakoj tak mijsliš?

NOURI LAPEC: Eli pa dol.

OŠTARJAŠ: *Vzvišeno pokroviteljsko*. Nikaj se tij ne boj! Pes de jiva najšeu!

NOURI LAPEC: Mogouče pa sta šla najprle malo dol, te pa gor ... Ka bi nas zmejšala!

OŠTARJAŠ: Kak si tij nouri!

NOURI LAPEC: Da san biu mali, san ...

OŠTARJAŠ: Tüu boj! – Se gledaj! Tü je eden v blato stoupo! Gledaj, kak globoko se je njemi nouga pogreznola!

NOURI LAPEC: *Se čudi in čudi.* Kak ste vij pametni ...

OŠTARJAŠ: Tü pa je voda stopinjo samo do polovice zaljala ...

NOURI LAPEC: *Se čudi in čudi.* Kak ste vij pametni ...

OŠTARJAŠ: Nemreta biti deleč ...

NOURI LAPEC: *Se čudi in čudi.* Kak ste vij pametni ...

OŠTARJAŠ: Friško za njima!

NOURI LAPEC: *Se čudi in čudi.* Kak ste vij pametni ...

OŠTARJAŠ: Razkroupimo se. Nekaj naj vas bežij pouleg potoka, nekaj pa po strügi ... Tou ta larmala, da de jiva pes trgau. Ne vejn, če je nej ležiša smrt pod branof ...

NOURI LAPEC: Ka pa, če sta šla najprvo malo dol, te pa nazaj gor, ka bi nas zmejšala?

OŠTARJAŠ: Modrijaš, enjaj zaj!

NOURI LAPEC: Vej san pa nej nikaj šteu praviti ...

OŠTARJAŠ: Ajde, bežži! Po strügi dol!

NOURI LAPEC: Jes bi rajši bežžau pouleg potoka, ka ne bi möu mokrij noug ...

OŠTARJAŠ: Bar boš vido, kak te fčesnen ...!

NOURI HLAPEC: Že iden!

OŠTARJAŠ: Friško!

NOURI LAPEC: Vepa ja, vepa ja ...

OŠTARJAŠ: Če jiva ne najdemo, mo tebe meli na tanjejri ...

NOURI LAPEC: *Se oddaljuje, ves užaljen.* Sigdar san jes nekaj krijf, že da san büu mali, te san ... , pa koga tou briga, nišče se je nej nigdar nikaj za mene brigau ...

Oštarjaš pa lapci bežijo dol po potoki, njüuvi glasouvi pa lajanje pesa se je pomali oddalijlo...

ŠKAFAROF TINEK: Fala Bougi pa törniškou Mariji! Dvakrat sva bila v smrtnoj nevarnosti pa obakrat sva se rejšila! Če Boug da, va mogouče šče srečno prišla domou ... Jes si si obečan, ka

postaviva velko znamenje f čast Jezusi, ka neva nigdar pozabila, kak sta naj Boug pa törniška Marija rejšila!

SIN PIŠTA: Jes pa, oča, ka ne bon nigdar več obregasti do vas ... Prosin vas, odpüstite mi ...

ŠKAFAROF TINEK: Nikaj nej, Pišta, znan, ka si dober človik pa meni je samo tou važno. Pa razmin te tuj, nigdar san ti nej nikaj zameri, jes san tuj ednouk mladi büu, pa sam včasi pravo kaj, ka san nej resno mislo ...

SIN PIŠTA: Jes van pomoren napraviti znamenje ...

ŠKAFAROF TINEK: Fala! Če va dva, de prle napravleno. – Zaj pa odi, friško v ves pa k župani!

Kak sta pravila, tak sta tüdi napravila! Prišla sta v ves, šla k župani pa jemi fse dol povedala, točno tak, kak se je zgoudilo! Župan je najprle nej mogueu vrvati, te pa je fküp pouzvau oborožene moške. Vsi fküper so šli g gostilni.

Nej dugo toga, ka so prišli nazaj tuj oštarjaš pa lapci. Fejst trüjdni, sčrpani pa slabe vole zavolo neuspešne lovine so si dol legli pa fčasi zaspali. Župan je nej möu drüjgoga dela, kak ka je šou od sobe, do sobe, od postele do postele, jih zbidüu in zvezau ...

Te je je dau fse prignati v oštarijo, tisto, ge je oštarjaš večer dau pred Škafarovoga Tineka človeško rokou ... Da so se si zbrali, jij je pijtau:

ŽUPAN: Poznate vij teva dva?

Oštarjaš pa lapci so gratali čistak blejdi. Nej so mogli vrvati svojin očan. Pred njimi sta stala oča pa sin z Bratonec, tista dva, štera so cejlo nouč zabadaf lovijli. – Bila sta žijviva pa zdraviva ... – Nišče od nij je nej mogueu s sebe spraviti niti ene rejči, tak so bili šokejrani ...

Po njüuvoj reakciji je župan sprevido, ka sta oča pa sin z Bratonec gučala istino. Zahtejvau je od oštarjaša, ka naj jemi pokaže tisto brano, pod šterof je mrlo teliko poštenij bratonskij kmetof! – Že so šli gor po strmij stubaj, župan je oudpro vrata pa na posteli so zaglednoli brano, štera je vnoči spadnola s stropa.

ŽUPAN: *Zgroženo, pretreseno, obupano.* Kelko lidij je mrlo pod touf branof?!

Oštarjaš je na tou nikaj nej pravo, samo je dol gledau pa župan je vido, ka je njegovo srce čisto zakrknjeno ...

ŽUPAN: Povej mi, tij morilec, kelko lidij je sprijalo strašno smrt pod touf branof?! *Župana grabi sveta jeza* Klati si se nej bojau, nazaj povedati pa mi ne vüpaš?! Ge maš mesou bujtij šofejrof?!?

NOURI LAPEC: Udspodi f klejti ga mamu, gospoud. Samo jes san nej büu pouleg, mene so prisijlili. Jes san mislo, ka je tou svinja, glij takšega okusa je ...

OŠTARJAŠ: Sren te boj, Juudež!

NOURI LAPEC: Jes san šteu samo pomagati ...

ŽUPAN: F klejti ga mate?

NOURI LAPEC: Ja, malo smo ga dali pacat, ka bi büu bole mejki ...

ŽUPAN: Pokaži nan!

NOURI LAPEC: Samo dol po stubaj ite, pa f klejti. Tisto v vekšoj kadi je človek, v menjšoj pa lekaj pujcek ... Pa na iža je tuj nekaj, tan se kadij, zaj je že lekaj prekajeno pa dobro za jesti ...

OŠTARJAŠ: Sren te boj, Juudež!

NOURI LAPEC: ... jes san šteu samo dobro ...

ŽUPAN: Grozne zverijne ste, vragouvje, stvouri brez srca pa vestij ...

NOURI LAPEC: ... jes san šteu samo pomagati ... .

V livaj so najšli dosta konjof. Prišla je proutikorupcijska komisija, pa je nišče nej znau pojasniti, od ge so jij doubili. Samo tak so si znali, čidi sou: od bujtij šofejrof, na račun šterij so bogateli. Nouri lapec, tisti, ka je nej mogeu enjati gučati, pa je te razložo, ka so mogli, da se je v livaj nabralo zadosta konjof, po oštarjašovon naročili na živinsko senje jako jako deleč ... ; tan so oudali koula pa živijno ...

Se človeško mesou je dal župan odpelati na cintor pa krščansko pokopati. Tou je büu eden od najbole žalostnij sprevodof na zemli.

Oča pa sin pa sta šla nazaj domov. Malo sta si odejnola pa nekaj sta pojela. Oča Tinek je dal ženi Geli lancek pa joj obečal, ka je nigdar več nede vdaro. Gela pa je pravla: "Samo ka sta srečno nazaj!" – Te sta se fčasi šla zahvalit tōniškoj Mariji. Po pouti sta se pogočavala, ka ma Boug ž njima šče kakše drūjge plane ... kakše, tou pa zna samo on! Glavno je, ka ta zdaj ob sakšoj prijliki bližnjomi probala dobro delati – šče bole kak prle. Ka toga, ka sta si gor djala, svojoga dobroga ne bi pozabila, pa f spomin na svojo rešijtef sta pouleg ceste, štera pela iz Böltinec v Dokležovje, nasproti Bratonec postavila pil – kameno podobo Jezusa, štera sedij pa ma glavou na rokou naslonjeno kak človek, šteri kaj jako žalüvle.

Edni pravijo, ka je njemi zaj f ton časi fejest žau, ka je njegova cerkev tü v Sloveniji tak dosta siromakon pokrala, bogatijla, lagala pa nigdar nej javno obsoudila tiste, šteri so bougi narod v

srmaštvo tirali, samo je šče celou z zločincami fküp držala pa je brez sakšoga srama krej gledala ... Nej se je niti postavila za poštenjake, po drüjgoj strani pa je branila takše najbolje pokvarjene ... Pa fse tou v imeni Jezušä Kristušä? Kak jij je te nej sran?!? Nej čüдно, ka se Jezuš Kristuš na kamni tak žalostno držij ... Samo tou smo vörniki sami krijvi, zatou ka ne zahtejvlemo od svojij popof, ka bi bilij takši, kak trbej, zatou pa zaj mamu, ka je cerkef pri nas na tak slabon glasi, kak šče nigdar prle ... – Drüjgi pa pravijo, ka je Jezuš žalosten, da gleda, kak so nas politiki Slovence med sebof skrejgali ... Te si mijsli, gotovi ste, moji Slovenci, gotovi ... Če nete fküper stoupili za dobro fsej nas za solidarno drüjžbo, za čijsto naravo, za enakopravnost, pravico, dostojanstvo, za socialno pa pravno državo ... te ste gotovi. Če te pistijli, ka van vladajo lopovi, te ste gotovi. –

Zadnjič, da san se pelau v Dokležovje, Jezušä na kami nej bilou ... Čüu san, ka so ga vidili na protestaj, nej samo f Soboti, tüj v Maribori pa v Lubljani. V Maribori so ga dol zaprli, zatou ka naj bi granitne kocke f policijo metau ... V Lubljani pa so jemi položnico dali, zatou, ka je on lekaj glavni organizator protestof. Ve tou je istina ... Jezuš Kristuš je sigdar büu, je, pa bou glavni organizator borbe prouti krivican ... Tak ka nan je lejko dober zgled. Amen.

Malo san biüu duugi, vüpan, ka san vas nej preveč duugočaso, jes san samo prešto, ka so mi dol napijsali.